

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ГЕОБОТАНІКА

спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	садово-паркове господарство	факультет	лісового господарства, деревооброблювальних технологій та землевпорядкування
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	лісових культур, меліорацій та садово-паркового господарства

ВИКЛАДАЧ

Гармаш Анна Василівна

Вища освіта – спеціальність «Лісове господарство»

Посада – старший викладач кафедри лісових культур, меліорацій та садово-паркового господарства

Досвід роботи – 5 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавторка 5 методичних розробок;
- автор і співавтор більше 10 публікацій;
- учасниця наукових і науково-практичних конференцій.
- член товариства лісівників України

телефон	066 687 55 09	електронна пошта	garmash1505@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	сформувати загальні знання та вміння в області досліджень систем організації рослинного світу - рослинних угруповань і рослинного покриву у складі ландшафтів географічного простору, навчити принципам та методам, що застосовуються у класифікаційних схемах рослинності для майбутньої професійної орієнтації
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	• знати закономірності взаємовідносин між компонентами біогеоценозу, структуру і склад фітоценозу, антропогенний вплив на фітоценози у складі ландшафту (ЗК10, ФК11, ПРН4) / тестові завдання, усне опитування • розуміння основних методів вивчення і аналізу фітоценозу на різних територіях, послідовність розвитку фітоценозу (ЗК10, ФК11, ПРН4) / тестові завдання, усне опитування • застосовувати отримані знання для проведення самостійних досліджень в області раціонального природокористування (ЗК8, ЗК12, ФК1, ПРН5) / індивідуальні практичні роботи, усне опитування • уміти самостійно проводити опис рослинних угруповань, аналізувати і порівнювати їх, складати екологічну характеристику видів, що формують фітоценоз (ЗК8, ЗК12, ФК1, ПРН5) / індивідуальні практичні роботи, усне опитування • володіння навичками створення елементарної бази видів і геоботанічних описів, володіти навичками аналізу фітоценозу, визначення стадії сукцесії (ЗК8, ФК1, ПРН5) / індивідуальні практичні роботи, тестові завдання, усне опитування
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичні; модульний контроль (2 модулі); 60 годин самостійна робота; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

Примітка * ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності, ПРН – програмні результати навчання

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

Компетенції	ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації	Програмні результати навчання	ПРН 4. Володіти базовими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства ПРН 5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

СК 11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Фітоценоз як предмет геоботаніки

Лекція 1.	Геоботаніка як наука. Фітоценоз як елементарна одиниця біогеоценозу	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Типи та зміст геоботанічних досліджень.	Самостійна робота	Роль українських вчених у становленні та розвитку геоботаніки. Фітоценоз як центральний компонент біогеоценозу. Фактори організації рослинних угруповань: екотоп, взаємовідносини рослин в угрупованні, вплив гетеротрофних компонентів екосистеми на взаємовідносини рослин, роль порушень.
Лекція 2.	Поняття фітоценозів та їх організація. Структурна організація фітоценозів.	ПЗ 2.	Ординація фітоценозів на прикладі едафічної сітки.		
		ПЗ 3.	Визначення показників деревного, кущового та трав'янистого ярусів у фітоценозах.		
Лекція 3.	Проблеми геоботаніки та шляхи їх вирішення.	ПЗ 4.	Вибір пробних площ та закладання екологічних профілів.		

Модуль 2. Класифікація рослинності. Динаміка рослинності.

Лекція 4.	Характеристика основних варіантів сукцесій.	ПЗ 5.	Рослини – індикатори природних умов середовища.	Самостійна робота	Первинні і вторинні сукцесії рослинного покриву. Біоми та їх продуктивність. Методи вивчення динаміки рослинності. Методика опису і класифікації рослинності методом Браун-Бланке. Огляд вищих одиниць (класів і порядків) рослинності України.
Лекція 5.	Геоботанічне районування України.	ПЗ 6.	Видове різноманіття надґрунтового покриву Степової зони.		
Лекція 6.	Біорізноманіття: проблеми та збереження. Корінна рослинність – фітоценотична основа ландшафтів.	ПЗ 7.	Видове різноманіття надґрунтового покриву зони Лісостепу.		
		ПЗ 8.	Видове різноманіття надґрунтового покриву зони Полісся.		
		ПЗ 9.	Видове різноманіття надґрунтового покриву району Українських Карпат та Кримських гір.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Абдулоєва О. С. Фітоценологія / Абдулоєва О.С., Соломаха В. А. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 450 с
2. Григора І. М. Основи фітоценології: учб. посіб. / І. М. Григора, В. А. Соломаха. К. : Фітосоціоцентр, 2000. 240 с
3. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології: Підручник / за ред. К.М. Ситника. К.: Вища школа, 2001. 358 с.
4. Приступа І.В. ОСНОВИ ГЕОБОТАНІКИ ТА ФІТОЦЕНОЛОГІЇ [Навчальний посібник для студентів біологічного факультету напрямів підготовки «Садово-паркове господарство», «Біологія»] Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет», 2017. 110 с.
5. Фельбаба-Клушина Л.М. Фітоценологія з основами синфітосозології / Фельбаба-Клушина Л.М. ,Комендар В.І. Ужгородський національний університет, 2001. 186 с.
6. Соломаха В.А. Фітоценологія (учбовий посібник для університетів) / Соломаха В.А., Абдулоєва О.С. Київ: Фітосоціоцентр, 2011. 450 с.
7. Якубенко Б.Є. Геоботаніка вид. 2/ Якубенко Б.Є., Попович С.Ю., Устименко П.М. Ліра-К, 2019. 348 с.
8. Якубенко Б. Є. Геоботаніка: методичні аспекти досліджень/ Якубенко Б. Є. , Попович С. Ю. , Устименко П. М. , Дубина Д. В., Чурілов А. М. Ліра-К, 2020.316 с.

Методичне забезпечення

1. Бондаренко О.Ю. Геоботаніка : метод. рек. для практичних робіт студентів спец. 206 «Садово-паркове господарство» / О.Ю. Бондаренко Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, біологічний ф-т. Одеса: Видавець С.Л. Назарчук, 2021. 38 с.
2. Буднік З. М. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Геоботаніка» [Електронне видання] Рівне : НУВГП, 2023. 40 с.
3. Гармаш А.В. Геоботаніка: тестові завдання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» / ДБТУ; уклад.: А.В. Гармаш, Ю.М. Біла, В.В. Назаренко Харків, 2024. 29 с.
4. Гапон С.В. Довідник з геоботаніки. Полтава : ФОП Кулібаба, 2022. 133 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальне сумарне ECTS (стандартна)	до 40	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарне	до 40	відповіді на модульні питання
		до 20	індивідуальні практичні роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.